

ЗБІРНИК КРУГЛОГО СТОЛУ

СТАЛИЙ РОЗВИТОК

**ПРАВООХОРОННОЇ СИСТЕМИ
ТА ПУБЛІЧНОЇ БЕЗПЕКИ**

В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

Вінниця, 2026 року

УДК 342.9:351.74(477))

С75 Сталий розвиток правоохоронної системи та публічної безпеки в умовах глобальних трансформацій: зб. матеріалів круглого столу. (м. Вінниця, 19 січня. 2026 р.): Громадська Організація «Центр Науково-Дослідних Ініціатив., Вінниця: «ГО ЦНДІ» 2026.

Збірник містить наукові розробки науковців, представників практичних підрозділів Національної поліції та інших правоохоронних органів, докторантів, аспірантів та здобувачів вищої освіти, присвячені дослідженню теоретичних і прикладних аспектів розвитку взаємодії органів публічної влади та правоохоронних органів

Матеріали викладені в авторській редакції з незначними коректорськими правками.

Відповідальність за точність поданих фактів, цитат, цифр і прізвищ несуть автори.

Електронна копія матеріалів круглого столу безоплатно розміщується у відкритому доступі на сайті Громадської організації «Центр Наукового-Дослідних Ініціатив» у розділі «Архів наукових заходів», сторінка «Збірники наукових заходів» <https://gocsri.com/index.php/index/uk/index>

МУЗИЧУК Олександр Миколайович

проректор, доктор юридичних наук, професор,

заслужений юрист України Харківського національного

університету внутрішніх справ

полковник поліції

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8367-2504>

ЗІНЧЕНКО Данііл Анатолійович,

ад'юнкт відділу аспірантури (ад'юнктури) і докторантури

Харківського національного університету внутрішніх справ

старший лейтенант поліції

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8089-0511> \

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВІ МЕХАНІЗМИ ІНСТИТУЦІЙНОГО СТАНОВЛЕННЯ СЛУЖБИ ОСВІТНЬОЇ БЕЗПЕКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ В СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО АДМІНІСТРУВАННЯ УКРАЇНИ

Інституційне становлення нових структур у системі публічного адміністрування України характеризується необхідністю формування ефективних адміністративно-правових механізмів, що забезпечують правове, організаційне та функціональне ядро їх діяльності. Однією з таких новітніх структур є Служба освітньої безпеки Національної поліції України, яка сформована з метою забезпечення безпечного освітнього середовища та захисту прав і свобод учасників освітнього процесу. Її діяльність охоплює запобігання правопорушенням, здійснення профілактичних заходів та правове забезпечення безпеки в закладах освіти. Враховуючи складність сучасних викликів у сфері освіти та безпеки, дослідження адміністративно-правових механізмів становлення такої служби є актуальним науковим завданням. Аналіз державної політики та нормативно-правової бази дозволить окреслити ключові фактори та

механізми, що визначають ефективність функціонування цієї служби в системі публічного адміністрування України.

Адміністративно-правові механізми є невід'ємною складовою сучасної системи публічного адміністрування, оскільки вони функціонують як сукупність правових та організаційних інструментів, що забезпечують реалізацію державної політики та правове впорядкування публічних відносин. Такі механізми не обмежуються суто нормативними приписами, а включають комплекс взаємопов'язаних елементів, які разом сприяють мобілізації правового регулювання для досягнення визначених суспільних цілей. З позицій правової доктрини, адміністративно-правовий механізм охоплює не лише формальні норми права, але й процедури їх застосування, адміністративно-правові відносини, акти реалізації норм та способи їх тлумачення. Такий підхід дозволяє не лише теоретично окреслити межі правового впливу, а й практично забезпечити динамічне та результативне управління у публічній сфері.

В основі розуміння адміністративно-правового механізму лежить ідея про взаємодію правових засобів як структурних елементів правового регулювання, що дозволяють здійснювати юридично визначений вплив на поведінку суб'єктів адміністративної діяльності. До ключових складових такого механізму науковці відносять нормативно-правові акти, що встановлюють правила та принципи здійснення публічної влади; адміністративно-правові відносини, що виникають у процесі реалізації цих приписів у конкретних ситуаціях; акти застосування норм, які конкретизують права та обов'язки учасників; і процеси їх тлумачення, що забезпечують узгоджене розуміння правових норм у практиці. Визначення ролі кожного з цих компонентів підкреслює не лише формальний характер механізму, але й його процесуальну складову, де реалізація права інтегрується з управлінською діяльністю. На теоретичному рівні адміністративно-правові механізми розглядаються як середовище, що забезпечує перетворення правової волі держави у фактичну поведінку суб'єктів суспільних відносин. Це означає,

що самі правові норми, хоча й необхідні, не можуть забезпечити належного регулювання без відповідних процедур та дій суб'єктів публічної адміністрації. Важливою є також участь правосвідомості та правової культури як непрямих, але суттєвих чинників ефективності механізму, оскільки їх рівень визначає готовність суспільства до дотримання установлених правових приписів. Такий комплексний підхід дозволяє адміністративно-правовому механізму забезпечувати правову визначеність, передбачуваність та ефективність публічного управління, що особливо актуально в умовах трансформаційних реформ та складного контексту сучасних публічних викликів.

На нашу думку, адміністративно-правові механізми виступають не лише як набір юридичних інструментів, але й як динамічна система, що інтегрує правові норми, процедурні практики, соціальні очікування та адміністративний досвід для забезпечення реалізації політики публічної адміністрації відповідно до конституційних принципів правової держави. Саме така цілісна система дозволяє державі ефективно реагувати на складні суспільні виклики, узгоджуючи публічні інтереси з правами та обов'язками громадян.

Сучасне правове та організаційне становлення Служби освітньої безпеки Національної поліції України відбувається в умовах активного реформування національної системи безпеки та захисту прав людини у сфері освіти. Служба створюється як спеціалізована структура, головне завдання якої – впровадження державної політики щодо забезпечення безпечного освітнього середовища та захисту прав, свобод і законних інтересів учасників освітнього процесу, особливо дітей і молоді. Це пов'язано не лише з традиційними функціями правоохоронних органів, а й із новими викликами сучасності, включно з наслідками повномасштабної війни, зростанням соціальних ризиків та необхідністю інтегрованих превентивних заходів. Правове становлення Служби формується на основі системи нормативно-правових актів, серед яких ключовими є Конституція України, Закон України «Про Національну поліцію», Закон України «Про освіту»

та інші галузеві правові акти, що визначають порядок діяльності правоохоронних органів у сфері освіти. Окрему роль відіграє Інструкція з організації роботи підрозділів Національної поліції України із забезпечення безпечного освітнього середовища в закладах загальної середньої освіти, затверджена наказом Міністерства внутрішніх справ України від 01.10.2024 № 663, яка деталізує процедури, повноваження та порядок взаємодії поліцейських з адміністраціями шкіл, органами місцевого самоврядування та іншими стейкхолдерами у сфері освіти [1]. Основні повноваження поліцейських Служби освітньої безпеки включають здійснення превентивної та профілактичної діяльності, охорону правопорядку на території закладів освіти, контроль доступу до освітніх установ, виявлення і усунення загроз життю та здоров'ю учасників освітнього процесу, а також проведення правоосвітніх заходів серед учнів, педагогів і батьків. Ці функції передбачають не лише правоохоронну складову, а й наставницько-просвітницький елемент, що сприяє формуванню культури безпеки та правосвідомості серед молоді. Інституційне становлення Служби освітньої безпеки передбачає побудову ефективної організаційної структури, що дозволяє реалізовувати покладені завдання через чітко визначені ланки влади, механізми координації та взаємодії [2, с. 110]. Важливим аспектом цього процесу є налагодження співпраці з іншими державними та громадськими інституціями: органами освіти, місцевими органами самоврядування, службами дитячого та соціального захисту, міжнародними партнерами та громадськими організаціями, що працюють у сфері захисту прав дітей та безпеки в школах. Така багатовекторна взаємодія сприяє комплексному вирішенню проблем, з якими стикаються заклади освіти у контексті забезпечення безпеки.

Варто зазначити, що інституційне становлення Служби супроводжується розширенням кадрової бази та структурних підрозділів: кількість інспекторів, які працюють безпосередньо в закладах загальної середньої освіти, невпинно зростає, що свідчить про поглиблення охоплення освітніх закладів і підвищення

рівня їх захисту. За даними міжнародних оглядів, наприкінці 2024 року понад 950 інспекторів Служби освітньої безпеки розпочали виконання своїх обов'язків у загальноосвітніх установах по всій Україні, що є показником активного етапу становлення та інституалізації служби.

Таким чином, правові та організаційні засади становлення Служби освітньої безпеки є багатограним та комплексним процесом, що потребує постійної адаптації нормативної бази, оптимізації процедур управління, а також розвитку партнерських відносин з усіма учасниками освітнього середовища. Ці елементи разом утворюють основу для ефективної роботи служби, спрямованої на сталу безпеку, охорону прав та гідності кожного учасника освітнього процесу.

Діяльність Служби освітньої безпеки Національної поліції України реалізується через розгалужену систему адміністративно-правових інструментів, які виступають механізмами забезпечення безпеки та правопорядку у освітньому середовищі. Правове регулювання такої діяльності передбачає не лише наявність відповідних нормативно-правових актів, але й чітких процедур їхнього застосування, що дозволяє формувати єдині стандарти діяльності, встановлювати повноваження суб'єктів та забезпечувати їхню правозастосовну реалізацію на практиці [3, с. 331]. Центральне місце серед правових механізмів займають правотворчі заходи, що стосуються прийняття нормативних актів, які визначають статус, завдання та функції Служби освітньої безпеки, порядок її взаємодії з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, а також конкретні процедури реагування на правопорушення та загрози безпеці в школах та інших закладах освіти. Ці правотворчі механізми включають участь фахівців. Служби в розробленні законодавчих ініціатив, підготовці змін до нормативних актів, що спрямовані на посилення правового захисту учасників освітнього процесу та вдосконалення системи правових гарантій у сфері освітньої безпеки. Управлінська реалізація цих правових механізмів передбачає правозастосовні дії, що здійснюються безпосередньо під час виконання службових обов'язків

поліцейськими [4, с. 17]. Це включає практичне застосування норм та процедур, передбачених нормативно-правовими документами, проведення оцінки ризиків та загроз, організацію превентивних заходів, а також реалізацію контрольних наглядових функцій у закладах освіти з метою своєчасного запобігання правопорушенням та інцидентам безпеки. Адміністративні та організаційні механізми реалізації діяльності служби передбачають створення системи внутрішнього контролю і моніторингу, що дозволяє оцінювати ефективність заходів безпеки та забезпечувати відповідність діяльності поліцейських встановленим стандартам. До таких механізмів належать регулярна звітність про проведену роботу, внутрішні аудити дотримання процедур та стандартів, а також встановлення чітких критеріїв оцінювання результатів роботи підрозділів. Це створює основу для підвищення прозорості діяльності, оперативного виявлення проблемних ділянок та коригування практик, що сприяє сталому розвитку служби та підвищенню рівня безпеки у навчальних закладах [5, с. 35].

Управлінська ефективність реалізації адміністративно-правових механізмів значною мірою залежить від професійної підготовки кадрів та формування компетентного персоналу, здатного адаптувати свої дії до умов конкретного освітнього середовища. Це передбачає розроблення спеціалізованих навчальних програм, тренінгів щодо превентивної діяльності, комунікації з учасниками освітнього процесу та впровадження сучасних практик управління ризиками. Такий підхід дозволяє сформувати кадровий потенціал, здатний не лише забезпечувати правопорядок, а й ефективно взаємодіяти з адміністраціями закладів освіти, батьками, учнями та громадськістю, що сприяє комплексному вирішенню проблем безпеки та формуванню довіри до правоохоронних органів.

Ми вважаємо, що адміністративно-правові механізми реалізації діяльності Служби освітньої безпеки поєднують правотворчі та правозастосовні інструменти, механізми контролю та оцінювання, а також організаційні підходи до формування компетентного кадрового потенціалу. Разом вони створюють

багатоаспектну систему правового регулювання та практичної реалізації повноважень, що дозволяє Службі ефективно виконувати свої функції щодо забезпечення безпечного освітнього середовища та захисту прав усіх учасників навчального процесу.

Отже, адміністративно-правові механізми інституційного становлення Служби освітньої безпеки Національної поліції України є комплексною системою правових, організаційних та процедурних інструментів, які забезпечують реалізацію державної політики безпеки в освітньому середовищі. Їх формування відбувається на основі конституційних норм, спеціального законодавства та численних підзаконних актів, що разом визначають правовий статус служби, її повноваження та порядок діяльності. Забезпечення ефективної взаємодії із закладами освіти, правоохоронними структурами та громадськістю є ключовою умовою забезпечення безпеки та правопорядку в освіті.

Список використаних джерел

1. Eurydice. National reforms in general school education. Retrieved from. 2025. https://eurydice.eacea.ec.europa.eu/euryperia/ukraine/national-reforms-general-school-education?utm_source
2. Мердова О. М., Цуркан О. П. Адміністративно-правові засади професійного навчання поліцейських : монографія. Київ. Вид. «Дакор». 2020. 138 с. <https://rep.dnuvs.ukr.education/items/b284faff-2e16-4ee5-a764-48a559b213bb>
3. Телевна В.А. Адміністративно-правовий статус служби освітньої безпеки Національної поліції України. Науковий вісник Дніпровського державного університету внутрішніх справ: Науковий журнал. 2025. № 1 (134). С.331-336.
4. Зінченко Д. А. Адміністративно-правові засади діяльності служби освітньої безпеки Національної поліції України: нормативно-правовий та

практичний вимір. Трансформаційні процеси безпекового середовища у воєнний час: зб. доп. за результатами Кругл. столу/ ГО «Молодіжна Організація Починаючих Лідерів. Кам'янське. ГО МОПЛ. 2025. С. 16-18.

5. Зінченко Д. А. Адміністративно-правові форми діяльності Служби освітньої безпеки Національної поліції. Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф./ МВС України. Харків. нац. ун-т внутр. Справ. Нац. акад. правових наук України. Вінниця. ХНУВС. 2025. С. 34-37.